

експресивність висловлювань. Вони відображають особливості правових систем і культурних контекстів, що робить їх переклад складним, але надзвичайно важливим процесом. Застосування оптимальних стратегій перекладу дозволяє зберегти правову точність тексту, мінімізувати ризик юридичних непорозумінь і забезпечити ефективну міжкультурну юридичну комунікацію.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Артикуца Н. В. (2004). *Мова права і юридична термінологія*. Київ: Стилос.
2. Білозерська Л., Возненко Н., Радецька С. (2010). *Термінологія та переклад*. Вінниця: Нова книга.
3. Гумовська І. М. (2000). *Англійська юридична термінологія*. Київ: Наука.
4. Карабан В. І. (2001). *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. Вінниця, Нова книга.
5. Berlin B., Kay P. (1991). *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*. Berkeley: University of California Press.
6. Child B. (1990). Language Preferences of Judges and Lawyers. *Florida Bar Journal*. 32, 60-65.
7. Mellinkoff D. (1963). *The Language of the Law*. Boston: Little, Brown and Co.
8. Otto W. (1981). *Die Paradoxie einer Fachsprache*. Stuttgart: Der öffentliche Sprachgebrauch.

Макарченко Станіслав Ігорович

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – ст. викл. Махович І.А.

МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасному глобалізованому світі ефективна міжмовна комунікація є ключовим фактором у науці, бізнесі, освіті та міжнародних відносинах. Машинний переклад став невід'ємною частиною цього процесу, забезпечуючи швидкий і доступний переклад текстів різної складності. Його роль особливо зросла в умовах цифровізації, коли потреба в оперативному доступі до інформації різними мовами постійно збільшується.

Особливу увагу слід приділити складним аспектам перекладу, таким як передача сленгових виразів і неологізмів, що, згідно з дослідженнями, є досить складним завданням через їхню експресивність та емоційне забарвлення. Наприклад, у перекладі молодіжного сленгу використовуються різні методи, включаючи транслітерацію, калькування та описовий переклад. Це підкреслює

важливість вдосконалення систем машинного перекладу для адекватного передавання значень і стилістичних особливостей мовлення (Avramchuk & Kugai, 2022, с. 6).

Гречуха і Кузєбна визначають машинний переклад як «переклад текстів (письмових та усних) з однієї природної мови на іншу за допомогою комп'ютера» (Гречуха & Кузєбна, 2017, с.372). Основна мета машинного перекладу - забезпечити швидке і доступне рішення для перекладу великих обсягів тексту. На відміну від ручного перекладу, машинні системи дозволяють перекладати інформацію миттєво і у величезних масштабах (Що таке машинний переклад і його роль в сучасній індустрії?, б. д.).

Однією з ключових проблем машинного перекладу є точність і адекватність передавання значення тексту, особливо якщо він містить художні елементи, сленг або специфічні культурні відсилання. Як зазначають Калачевський і Вишневська (2022), переклад літературних текстів вимагає збереження не лише змісту, але й стилістичних та естетичних особливостей оригіналу. Це ускладнює використання машинного перекладу в таких випадках, оскільки алгоритми часто зосереджуються на буквальному значенні слів і можуть втрачати контекстуальні та емоційні нюанси (Калачевський & Вишневська, 2022, с. 26).

Дослідники також зазначають, що одним із головних завдань перекладача є збереження художнього ефекту оригіналу через правильне використання мовних засобів. Це особливо важливо при перекладі сленгу, який часто має експресивне забарвлення та змінюється відповідно до культурного контексту. У такому випадку машинний переклад може бути недостатньо точним і вимагати постредагування або додаткового тлумачення (Avramchuk & Kugai, 2022, с. 6).

Щоб підвищити якість машинного перекладу художніх та неформальних текстів, використовуються різні методи, такі як запозичення, калькування, дослівний переклад і транспозиція. Деякі дослідники вважають, що ефективним рішенням може стати комбінування цих методів з автоматизованими алгоритмами, що дозволить покращити точність передавання сенсу та стилістики оригінального тексту (Калачевський & Вишневська, 2022, с. 27).

Розвиток машинного перекладу пройшов кілька важливих етапів, кожен з яких відзначався своїми підходами та рівнем точності. Першими з'явилися системи перекладу на основі правил (Rule-Based Machine Translation, RBMT). Вони працювали за заздалегідь визначеними граматичними та лексичними законами, створеними вручну для кожної мови. Хоча такий підхід забезпечував певну передбачуваність результатів, він мав суттєве обмеження – складність урахування всіх мовних нюансів.

Наступним кроком стало впровадження статистичного машинного перекладу (Statistical Machine Translation, SMT). Ця технологія змінила підхід до перекладу, адже тепер система не покладалася на суворі мовні правила, а аналізувала величезні масиви двомовних текстів, шукаючи найбільш ймовірні відповідності між словами та фразами. Чим більше даних обробляла система, тим точнішими ставали переклади.

Останнім проривом у сфері машинного перекладу став нейронний машинний переклад (Neural Machine Translation, NMT). Завдяки використанню глибоких нейронних мереж такі системи, як Google Translate і DeepL, здатні аналізувати не просто слова, а й їхній контекст. Це дозволяє створювати переклади, які виглядають природнішими і точнішими, оскільки алгоритм намагається зрозуміти загальний зміст тексту, а не просто замінювати одні слова іншими (Що таке машинний переклад і його роль в сучасній індустрії?, б. д.).

Сучасний ринок машинного перекладу активно розвивається, пропонуючи різноманітні платформи з передовими технологіями. Найпопулярніші серед них – Google Translate та DeepL, які завдяки нейронним мережам забезпечують високий рівень точності та адаптацію тексту до мовних особливостей. Google Translate залишається одним із наймасштабніших сервісів, що підтримує переклад більш ніж 130 мовами. Завдяки використанню нейронного машинного перекладу (NMT), цей інструмент демонструє швидкість та адаптивність до нових мовних зразків. Однак дослідження показують, що Google Translate має схильність до буквального перекладу та може допускати лексичні та синтаксичні помилки, особливо при роботі з художніми текстами (Моїсєєва, Дзикович, Штанько, 2023, с. 79).

Натомість DeepL відзначається вищою якістю перекладу завдяки більш точному відтворенню стилю та контексту тексту. Дослідження свідчать, що DeepL робить менше лексичних та синтаксичних помилок порівняно з Google Translate, що особливо важливо для перекладу художніх і наукових текстів (Моїсєєва, Дзикович, Штанько, 2023, с. 80). Проте цей сервіс підтримує меншу кількість мов і менш адаптивний до специфічної термінології.

Окрім цих двох лідерів, існують також інші перспективні платформи, такі як Microsoft Translator, який інтегрується у продукти компанії Microsoft, та Amazon Translate, що орієнтований на автоматизацію перекладу в бізнесі та електронній комерції.

Машинний переклад став ключовим інструментом глобальної комунікації, значно покращившись завдяки нейронним мережам. Проте проблеми точності та передачі стилю залишаються, особливо в художніх текстах і сленгу. Google Translate забезпечує широке охоплення мов, але може допускати помилки. DeepL точніше передає стиль і контекст, хоча підтримує менше мов. Інші сервіси, такі як Microsoft Translator і Amazon Translate, знаходять застосування у специфічних галузях. Перспективи машинного перекладу пов'язані з подальшим розвитком штучного інтелекту та глибокого навчання, що дозволить створювати ще точніші та більш адаптивні системи. Інтеграція машинного перекладу з іншими технологіями, такими як доповнена реальність та голосові помічники, має потенціал зробити міжмовну комунікацію ще більш ефективною в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гречуха, Л. О., & Кузєбна, В. В. (2017). Системи машинного перекладу: Оглядовий аналіз. *Молодий вчений*, (2), 372–375. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2017_2_88.pdf
2. *Що таке машинний переклад і його роль в сучасній індустрії?* (б. д.). Jurklee. <https://translate.jurklee.ua/uk/chto-takoe-mashinnyj-perevod-i-ego-rol-v-sovremennoj-industrii/>
3. Avramchyk, D., & Kugai, K. (2022). Peculiarities of the teen slang translation. У *Ноземні мови в контексті сучасного розвитку природничих та гуманітарних наук: Міждисциплінарний підхід* (с. 5–7). Одеський нац. університет імені І. І. Мечникова. https://er.knutt.edu.ua/bitstream/123456789/22741/1/Avramchyk_Kugai_Peculiarities_of_the_teen_slang_translation.pdf
4. Moisieieva, N., Dzykovych, O., & Shtanko, A. (2023). Machine translation: Comparison of works and analysis of errors made by deepl and google translate. *Advanced Linguistics*, (11), 78–82. <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2023.11.277593>